

Andrea Grillo

A LITURGIKUS MOZGALOM „ÚJ” TÖRTÉNETÉHEZ

„...a történelem: élő emberek, akik éppen haláluk után, és éppen mert művük védtelenül rá van bízva megértő jóindulatunkra és értelmezésünkre, lovagiasságunkhoz folyamodnak; azt kívánják, engedjük meg nekik, hogy a saját igényeikkel fejezzék ki magukat, és ne egyszerűen csak eszközül használjuk őket a mi céljainkra.”

K. Barth

Andrea Grillo, a Szent Anzelmről nevezett római bencés egyetem tanszékvezetője, napjaink egyik legjelentősebb és legeredetibb liturgikus teológusa. A Bencés Kiadónál megjelent könyvére szeretnénk felhívni olvasóink figyelmét ezzel a rövid bevezető fejezettel. A könyv címe: Andrea Grillo: A liturgia születése a 20. században. a szerk.

Talán túlságosan furcsa, túl provokatív ennek a tanulmánynak a címe, és objektíve egyenesen hibásnak tűnhet. Az olvasó rögtön azt kérdezi: hogyan „születhet” a liturgia a késői XX. században? És miképp lehetséges, hogy valaki – már megint – nem tudja, milyen lényegi különbség van a liturgia tudománya és a liturgia, illetve *scientia* és *res* között?

Igaz, a liturgia mindig is létezett az egyházban, míg a teológia (...) vagy a liturgia tudománya (...) nagyon fiatal. De az is igaz, hogy ennek az „új diszciplínának a születése” a keresztények egyházi tapasztalatainak keretén belül kialakult új liturgiafelfogás eredménye, de bizonyos szempontból annak oka is. Valahogy azt mondhatnánk, hogy „tárgy” és „módszer”, *res* és *scientia* együtt haladnak és kölcsönösen hatnak egymásra.

Ezért egyáltalán nem tévedés azt gondolni, hogy a *liturgia* csak a XX. században született nemcsak mint *teológiai stúdium*, hanem olyan új – problematikus vagy még lehetséges – *megtapasztalása a Krisztussal és az Egyházzal alkotott kapcsolatnak, amely rituális és szentségi, misztikus és ünnepi* (celebrativo).

Ez az újszerűség, mindazzal, ami tapasztalati és teológiai szempontból belőle következik, az épphogy véget ért század kulturális és teológiai horizontjának legnagyobb jelentőségű ténye. A liturgikus mozgalom, minden összefüggésével és bonyolultságával együtt, végeredményben nagyszabású tanúbizonyságot tesz *ennek az újdonságnak az észleléséről, a rá való reagálásról és a róla szóló (tervező) gondolkodásról.*

Továbbá meg kell mondani, hogy a XX. század utolsó éveiben megnőtt az érdeklődés a „liturgikus jelenség” figyelmes rekonstruálása iránt, amelynek első megnyilvánulásai főleg az 1900-as évekre elejére esnek. A világi berkekben született tanulmányoktól kezdve a többnyire egyházi körökből származó tanulmányokig számos tekintélyes és jelentős munka készült, amelyek a radikális kérdésfelvetések felelevenítését sürgetik a „liturgikus tudás keletkezésének” témájában, az akadémikus teológiával és a kortárs egyházi tapasztalattal összefüggésben.

Azt hiszem azonban, hogy e jelenség valóságos hordereje még nincs tisztázva: gyakran ugyanis mélyen befolyásolják a történelmi anyag mégoly gondos és gazdagító újraolvasását is „politikai” jellegű perspektívák vagy a források tudós átszervezése, ami mindazonáltal nem teszi mindig lehetővé, hogy valóban felismerhető legyen annak a teológiai feldolgozó munkának a jelentősége, amelyre a liturgikus mozgalom képes volt.

Ezért azt gondoltam, hogy feldolgozok néhány kész tanulmányt, kiegészítem néhány teljesen újjal, át gondolom a hivatkozásait és a szerkezetüket, hogy egy szervesen kapcsolódó anyagot nyerjek, amely lineárisan fejt ki egy egyszerű gondolatot, bár értékes utalások terjedelmes és bonyolult rendszerében. Ezért éppen a „liturgikus kérdésre” fókuszálva fogom kezdeni ezt a tanulmányt (1. fejezet), azon a problematikus horizonton, amelyen a liturgikus mozgalom megjelent és kezdett úgy tekinteni a „rituális élményre” mint a keresztény hit nélkülözhetetlen alapdimenziójára. Ahhoz azonban, hogy ez nyilvánvalóvá váljon, arra volt szükség, hogy a liturgikus mozgalom hatékony *teológiai módszert* alakítson ki, és felvállalja egy újszerű teologizálás feladatát, meghaladva minden olyan formát, amely a liturgikus tudást *egyszerűen történelmi tudásra* redukálja (2. fejezet). Így eljutok

SZÁMUNK TARTALMÁBÓL

- 50 éve hunyt el Sárközy Pál főapát úr
- A gimnázium új támogatási programja

- Csíkszeredai testvériskolánk látogatása
- Cultura Nostra verseny
- A Bencés Bál bevételének átadása

- Családok találkozója Ménfőcsanakon
- Beszélgetés Ferenc atyával
- Beszámoló Tihanyból

ennek a „rítusteológiának” a lényegi mibenlétéhez (3. fejezet) és annak a vizsgálatához, hogy a „liturgikus rítus forrásosságának” ez az intuíciója mennyire van jelen – az immár klasszikus liturgikus teológián kívül – a XX. század teológiai gondolkodásának más tendenciáiban is (4. fejezet). Mielőtt befejezném, foglalkozni fogok a *ressourcement* kulcseszméjével (5. fejezet), lehántva róla az egyszerű filológiai, archeológiai és historista megközelítéseket, hogy visszaterelem a „liturgia mint *fons*” újrafelfedezésének medrébe. Végül felvetek néhány záró gondolatot „a liturgikus mozgalom harmadik szakaszával” kapcsolatban, amely még nem zárult le. Ezt követi a liturgikus mozgalom két főszereplőjének szentelt két kisebb függelék: ők másmilyen, de eredeti nyomot hagytak a gondolkodás fejlődésén és az új liturgikus érzékenység terjedésének a folyamatán a még közeli múlt században, ami sokáig fogja éreztetni a hatását az éppen csak elkezdődött új évszázadban is.

Amikor ezeket az élő embereket értelmezzük – akik „éppen haláluk után, és éppen mert művük védtelenül rá van bízva megértő jóindulatunkra és értelmezésünkre, lovagiasságunkhoz folyamodnak; azt kívánják, engedjük meg nekik, hogy a saját igényeikkel fejezzék ki magukat, és ne egyszerűen csak eszközül használjuk őket a mi céljainkra” –, valójában annak a XX. századnak az olvasatát alakítjuk ki magunkban, amelyben, hála nekik, „a keresztény közösség nagyott nőtt, különösen a Zsinattól kezdve, a szentségek és mindenekelőtt az eukarisztia ünneplésében”. Ennek az „ünneplésben való növekedésnek” a megfelelő további serkentése – nem másodsorban – éppen az újraolvasásra van bízva, és ezt fogjuk tudni javasolni a „Szentlélek áttűnésének” (*transitus Spiritus Sancti*) következő éveiben, amely egyébként a liturgikus mozgalom nevet kapta, és amely nemcsak egy új „diszciplínát” és a teológiai tudás egy új témáját hívta életre, hanem a Jézus Krisztusban való hitnek és a keresztény ember egyházi identitásának eleven, új és valódi élményével is szolgált.

Az „igazi ’aggiornamento’” ebben az esetben is csak „a forrásokhoz való tényleges visszatérésből” fakadhat, de ez a *ressourcement* szükséges (jóllehet nem elégséges) feltétele is az egyházi élet hívő és bátor megújításának.

Éppen ez a ’ressourcement’ sohasem egyszerűen csak ’pozitív’, inkább mindig is spekulatív felfedezése annak a ’positumnak’, ami a hagyományos és tekintéllyel rendelkező rituális kultusz. Más szavakkal a *ressourcement* sohasem adhat felmentést egy hiteles „liturgikus teológia” alól.

Végezetül, a keresztény rítus – rendkívül gyakorlati, mert rendkívül spekulatív – teológiája számára is érvényes marad a K. Barth által ünnepélyesen szentesített általános elv, mely szerint „nem minden ’spekulatív’ teológia mond igazságot. De az a teológia is, amely az igazságot mondja, ’spekulatív’. A teológia nem térhet ki e körülmény elől, ezt nem szabad elfelejtenie, sem szégyenkeznie miatta”.

A BAPTISZTÉRIUM V. NEMZETKÖZI LITURGIKUS KONFERENCIA A BOSEI ÖKUMENIKUS SZERZETESKÖZÖSSÉGBEN

Május 31. és június 2. között ötödszörre rendeztek a már általunk is ismert bosei (Olaszország, Piemonte) ökumenikus szerzetesközösségben liturgikus konferenciát. Az utóbbi négy konferencia témáját a liturgikus tér, és annak elemei adták: 2003 őszén az oltár, 2005-ben az ambó, tavaly a liturgikus tér és annak orientációja volt a téma, míg az idei találkozón a baptisztérium volt a közelebbi vizsgálat tárgya.

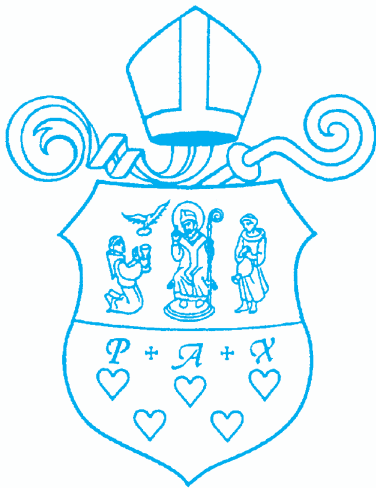
Az utóbbi négy év témaválasztása nemcsak a templomépítészet iránti megújult érdeklődésről tanúskodik, hanem annak is élénk jele, hogy megnövekedett az igény arra is, hogy utat találjon egymáshoz Egyház és modern építészet, liturgia és műalkotás, a nagy keresztény közösség és az igényes kortárs művészet. A konferencia tehát egyaránt szólt teológusoknak, liturgikusoknak, építészeknek és képzőművészeknek. A résztvevők – előadók és hallgatók – jó része tehát nemcsak a klérus soraiból verbuválódott, hanem mellettük szép számban voltak jelen a hivatásukat gyakorló építőművészek, mérnökök, képzőművészek, művészettörténészek, egyetemi oktatók.

Az idei év témája tehát a baptisztérium volt. Bevezetőjében Enzo Bianchi, a szerzetesközösség perjele a baptisztériumokat a kereszténység előretolt állásainak nevezte. Ez a kijelentés annak szövegösszefüggésében értendő, hogy évről évre mind több felnőtt ember jelentkezik a keresztségre, s járja be a katekumenátus több éves útját a kereszténnyé válásig.

*Ez a konferencia számomra többek között annak a lehetőségét is jelentette, hogy a Pannonhalmi Bazilika felújításáról a mai liturgikus építészet legjobb értőivel is beszélgethessek, terveinket velük is ismertethessem. Nagy bátorítást jelentettek az ő észrevételeik. E találkozások után, hála Philip Markiewicz Ganagobie-i bencés szerzetes érdeklődésének és lelkesedésének, lehetőség nyílik arra is, hogy egy igen széles réteget megszólító most újrainduló francia-európai egyházművészeti folyóirat, a *Narthex* első számában is bemutathatjuk a készülő terveket, kiléptetve így a pannonhalmi tervezést a nemzetközi egyházművészeti porondra.*

Bose számára Enzo testvér tavalyi látogatása óta különösen is fontos lett Pannonhalma, amelynek számtalan apró figyelmességgel adták jelét számomra. Mind Enzo perjel, mind a többi testvér nagyon örülnének, ha ez a kapcsolat folytatódhatna. Mindnyájunkat nagy szeretettel várnak Boseba, s azt hiszem fontos lenne, hogy ezt a baráti szálát fenntartsuk korunk szerzetesi és ökumenikus megújulásának ezzel a kiemelkedő helyével.

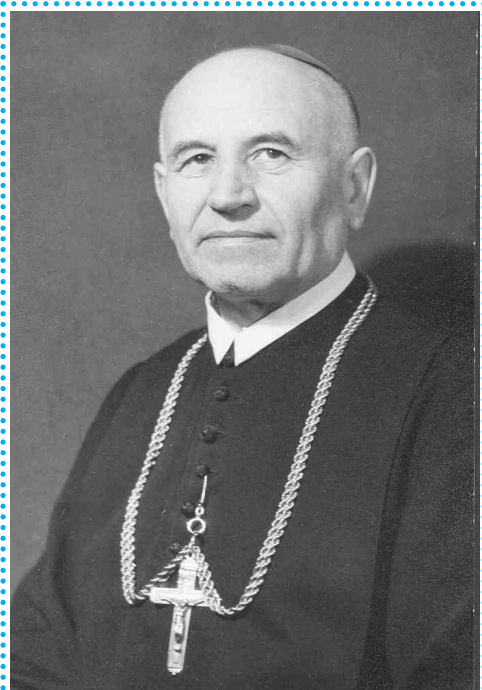
Jákó testvér

ÖTVEN ÉVE HUNYT EL SÁRKÖZY PÁL FŐAPÁT ÚR

Sárközy Endre Pál életíve (1884–1957)

Sárközy Endre a vasmegyei Jánosházán született 1884. december 3-án. Az elemi iskola után a keszthelyi premonstreiekhez került gimnáziumba. 1902. augusztus 6-án öltözött be Pannonhalmán, ekkor kapta rendi nevét, a Pált. 1914-ben a budapesti egyetemen bölceleti doktorátust szerzett. 1909 és 1929 között a pannonhalmi tanárképző főiskolán matematikát adott elő, a budapesti tudományegyetem magántanára, majd rendkívüli tanára volt, valamint a Szent István Akadémia tagja és alelnöke. 1929-től Pannonhalmán főmonostori perjelként is tevékenykedett. 1938-tól 1951-ig bakonybéli apát volt, 1947-től 1951-ig pannonhalmi kormányzó apát, majd 1951 és 1957 között főapát. Része volt a római katolikus egyház és a magyar állam között 1950-ben létrejött megegyezésben. Pannonhalmán halt meg 1957. május 10-én. Sírja a Boldogasszony kápolnában van.

Sárközy Pál kormányzóapát (1947–1951), majd főapát (1951–1957) mindannak a fejlődésnek, lendületnek és távlatnak az ellenkezőjét élte át, amelyet elődje – bár sok küzdelem árán – megtapasztalhatott. Sőt tudatosan kellett visszafognia, megnyesnie közösségét, hogy felkészítse a túlélésre. Rendtörténetünk folyamán a legtöbb előjáróról azt mondhatjuk el, hogy ereje szerint épített, gyarapított. Sárközy Pál főapátról azt kell írunk, hogy nincs senki hozzá hasonló a történelmünk folyamán, akinek annyit kellett volna leépíteni, mint neki a történelmi kényszerhelyzetben. Sárközy Pál főapát kiegyensúlyozott, apolitikus személyisége hidalta át azt a válságot, amely Kelemen Krizosztom főapát távozása után maradt. Előbb kormányzóapátként, később főapátként tette meg a megtehető. Benne volt abban az egyházi bizottságban, amely a katolikus iskolákról tárgyalt a kommunista hatalommal. Megérte rendtársai lefogatását, menekülését, az iskolák államosítását, a fiókapátságok szekularizálását, a Pannonhalmi Egyházmegye Gyórhöz csatolását. A Pannonhalmi Szent Gellért Tanárképző Főiskolát a teológiai karra kényszerült szűkíteni, és attól fogva studenseink rendes nappali hallgatóként az Eötvös Loránd Tudományegyetemen szereztek tanári diplomát. A budapesti Tanulmányi Ház elkészültéig a piarista atyáknál, valamint a Központi Szemináriumban laktak. Végre kellett

hajtania az állam és az egyház között létrejött megállapodásnak a bencés rendre vonatkozó határozatát is. A növendékek egy részét (numerus clausus: 14 fő) megtartva a többi egyházmegyei szemináriumokban helyezte el, felszentelt rendtársainak jelentős részét egyházmegyébe, világi állásba vagy külföldre engedte-küldte a helyzetnek megfelelően. 1950-ben a Magyar Bencés Kongregáció felszentelt tagjainak létszáma 248 fő volt, és 63 volt a növendékek száma. Az állam által meghatározott keret 72 szerzetest engedélyezett összesen. Sárközy Pál főapát próbálta menteni a menthető. A főmonostor északi szárnyát felajánlotta szociális otthon céljára, amelyben a feloszlott rendek idős tagjai kerültek elhelyezésre. Ha nem így cselekedett volna, talán más célra foglalták volna le. A Pannonhalmi Főapátság megmaradhatott gimnáziuma és diákotthona miatt, valamint a Győr Ház, amelyben gimnázium és félinternátus működött. Hosszú évtizedekig Pannonhalma és Győr volt az a meghatározott élettér, ahol a bencés közösség elfogadottan, erőteljesen kontrollálva, de mégis folytathatta szerzeteséletét és iskolai oktató-, nevelőmunkáját.

Sárközy Pál halála és temetése

Április 25. a rend 1802. évi visszaállításának ünnepe. Ez a nap 1957-ben a hálaadás és egyúttal könyörgés napja is volt a súlyos beteg főapáért.

Nyáry professzort hívták hozzá, ez megnyugtatta a beteget, aki nyugtalan volt, az ágy szélén bóbiskolt, aludni alig tudott. Mindig volt mellette valaki: a Dömök testvérek, Teodóra nővér vagy az irgalmas nővérek.

Május 7-én Kovács Sándor püspök látogatta meg a beteget, és főpapi áldásban részesítette. Pál főapát úr megismerte, az áldásra Áment mondott. Ezután egyre gyengébb lett, az orvos véleménye szerint a halál csak idő kérdése volt. Naponta egy-egy órára rendtársak őrizték, éjszaka pedig egy nővér volt mellette. Borbély Kamill is virrasztott nála. Ekkor a főapát már félrebeszél. Zavaros beszéde is tisztalelkű emberről tanúskodott, állapította meg Kamill rendtársa. „Megyünk az örökkévalóságba” – mondta Kovács püspöknek. A földi ételnek, de a menyének, az eukarisztia kenyerének vétele is gondot okozott a napi áldoztatásnál. Egyre csendesebb, egyre gyengébb lett. Május 9-én már ételt sem tudott magához venni, és áldozni sem tudott. 1957. május 10-én éjszaka, halála perceiben is vele voltak a rendtársak: Monsberger Ulrik perjel, Diósi Ákos, Faludi Marcellin, az orvos (Nyáry főorvos Győrből) és két szerzetesnővér. A körülállók imádsága közben 3.15-kor szenderült el örökre.

„Csendesen elköltözött a jó Főapát úr az élők sorából az Örökkévalóságba, ahová napok óta készült. R.I.P. Nagy úrt hagyott maga után. Tudós férfi volt, aki állandóan kereste az igazságot a matematikában éppúgy, mint a lelkek mélyén, prédikációiban, a sok lelkigyakorlaton. Jó atyát veszítettünk, akihez bármikor mehettünk bizalommal.” Írta Monsberger Ulrik, aki a Pál főapát haláltól kezdve kormányzóperjel volt.

Még aznap délután a konventgyűlésen megbeszélték a temetéssel kapcsolatos gyakorlati teendőket, megválasztották a kormányzóperjel mellé a három főből tanácsot: Legányi Norbertet, Jávor Fidélt és Dezsényi Lórántot.

Május 13-án reggel 9 órakor volt a gyászmise, ezt követően a négyes beszterelés, ill. temetés. Grósz József kalocsai érsek mondta a Requiemet és végezte a beszterelést. Papp Kálmán győri megyéspüspök végezte a temetést. Jelen volt Badalik Bertalan veszprémi, Kovács Sándor szombathelyi megyéspüspök, Kovács Vince váci, Endrey Mihály esztergomi delegátus, és Szabó Imre segédpüspök, Szekeres Bónis em. zalavári apát, valamint Gidró Bonifác em. tihanyi apát. Közülük öten adták a főpápnak kijáró ötös abszolúciót. Itt volt Sík Sándor piarista és P. Luptovics Kolos ferences tartományfőnök, Brezanóczy Pál egri helynök. Hajdúdorogot Timkó Imre, Székesfehérvárt Vajk Gyula prépost és Ágh Kálmán kanonok képviselte. Pénzes Balduin OSB az Új Ember, Esty Miklós az Actio Catholica képviselője, Radó Polikárp OSB, Zemplén György O.Cist. professzorok a Pázmány Péter Hittudományi Akadémia képviselője voltak jelen. A bencés közösség, számos pap, szerzetesnővér, egykori diák, hívek részvétele mutatta, hogy mennyire tisztelték és szerették Pál főapátot.

Tudományos működése

Sárközy Pál 1914-ben a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen bölcséleti doktorátust szerzett. 1909-től a Pannonhalmi Tanárképző Főiskolán (még bakonybéli apátsága idején is) matematikát adott elő az erre a szakra készülő fiatal bencés szerzeteseknek, közben a budapesti Tudományegyetem magántanára, majd rendkívüli tanára lett (még 1947-ben is kapott felkérést a Tanárvizsgáló Bizottságtól vizsgáztatásra).

Mint matematikus elsősorban differenciálegyenletekkel, differenciálgeometriával foglalkozott, de jegyzetei között a matematikának majdnem minden ágával kapcsolatban találunk írásokat (analitikus geometria, felületi és térgörbék, geometriai rendszerek, projektív geometria, nem-euklideszi geometriák, számelmélet, egyenletek elmélete, halmazelmélet, számítási módszerek stb.), és jegyzetei között vannak olyan írások, amelyek a matematika népszerűsítésére is kísérletet tesznek.

Foglalkozott a matematika történetével, II. Szilveszter pápa matematikai munkásságával, a nagyszombati jezsuita matematikusokkal, Makó Pállal, a Bolyaiak munkásságával stb.

Több középiskolai tankönyvsorozat társszerzője, átdolgozója (egyik kisgimnazisták számára írt tankönyvsorozatot Endrédi Vendellel dolgozza át, amit később románul is megjelentetett a Szent István Társulat). A Ludovika 1931-es pályázatára is bead egy „felsőbb mennyiségtan” tankönyv-tervezetet. Ezekben a tankönyvekben a tananyag logikus felépítése és világos előadása mellett nagyon sok igazi gyakorlati feladat szerepel (a középiskola elvégzése utáni időszakra is gondolva mindenki számára felhasználható probléma-megoldások ezek).

Várszegi Asztrik főapát úr és Hirka Antal atya

„Az ezeréves iskoláért”

A PANNONHALMI BENCÉS GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM TÁMOGATÁSI PROGRAMJA

Az állami normatívák folyamatos csökkenésével és az árak inflációt meghaladó mértékű emelkedésével az oktatási intézmények nagy része rendkívül nehéz helyzetbe került az elmúlt években. Ez alól az egyházi iskolák sem kivételek, és különösen nehéz helyzetben vannak azok az intézmények, mint például Pannonhalma, amelyek hétnapos, bentlakásos, teljes ellátást nyújtó rendszerben működnek.

A Gimnázium vezetése folyamatosan keresi azokat a lehetőségeket, forrásokat, amelyekkel az iskola gazdálkodásában meglévő hiány csökkenthető. A pályázati forrásokon és a különböző szponzori bevételeken túl ebben a helyzetben nagyon-nagy szükség van volt diákjaink támogatására is. A Bencés Diákszövetség idén tavasszal felismerte az „idők szavát” és a jelenleg működő bencés gimnáziumok támogatására Iskolaalapot hozott létre. A februári II. Bencés Jótékonyági Bál felajánlásainak célja szintén a bencés iskolák támogatása volt (a felajánlások ünnepélyes pannonhalmi átadásáról a 12. oldalon olvashatnak). Ezúton szeretnénk ismét megköszönni mindenkinek a szervezést és a támogatás!

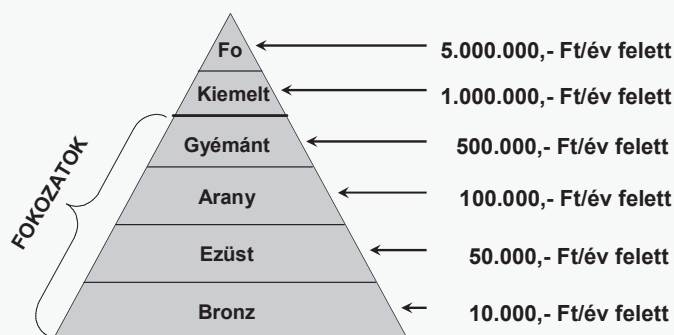
A fentiekhez szervesen kapcsolódva a Pannonhalmi Bencés Gimnázium a 2007. május 26-i Bencés Öregdiák Szombaton meghirdette „Az ezeréves iskoláért” támogatási programját. A program célja egy – elsősorban a volt pannonhalmi diákokból álló – rendszeres támogatói, szponzori kör kialakítása és menedzselése a Pannonhalmi Bencés Gimnázium hosszú távú fenntarthatóságának elősegítése céljából. A program egy többfokozatú támogatási rendszer, amelyben a támogatási fokozatok – például a Magyar Olimpiai Bizottság támogatási rendszeréhez hasonlóan – a támogatások nagyságrendjével vannak összefüggésben. A támogatásokat a közhasznú Pannonhalmi Bencés Gimnázium Alapítvány (9090 Pannonhalma, Vár 1.; adószám: 18535741-1-08, számlaszám: 11996602-03206377 ERSTE Bank) fogadja, így a támogatóknak lehetőségük van az adományok után adójóváírást igénybe venni.

Támogatóinkat szeretnénk minden évben egy exkluzív támogatói napon vendégül látni Pannonhalmán, így köszönve meg a Gimnáziumért tett felajánlásait. Ezen kívül tervezzük támogatói díjak alapítását, rendszeres támogatói hírlevél beindítását, valamint – támogatási fokozattól függő – kedvezmények nyújtását a különböző apát-sági termékekre és rendezvényekre.

„Az ezeréves iskoláért” támogatási programmal, illetve a Gimnázium bármilyen más formában történő támogatásával kapcsolatos további információkért keressék Polgári Istvánt, a Gimnázium gazdasági vezetőjét (elérhetőségei: 30/629-18-36, polgari@osb.hu).

Polgári István

A támogatási rendszer felépítése

BALLAGÁSI BESZÉDEK

Fél hétkor ébresztő – általában. Hétkor stúdium vagy nulladik óra. Reggeli, tanítás kinek több kinek kevesebb órával. Délután séta, atlétika, kosár; régebben bujkálás a prefektus elől, ha nem akarózik kimenni; vagy éppen ellenkezőleg: a futástól lihegve tetőtől talpig sárosan az utolsó pillanatban beesni stúdiumra, és komoly arccal ránézni a prefektusra: „én bezzeg még időben itt vagyok!”

Este vacsora, mozi, kondi, foci, gépterem, esetleg csendes olvasgatás valahol egyedül; vagy végigbeszélni az egész estét a barátokkal és közben nagyokat nevetni... Máskor megfeszített munka a könyvtárban Laci bácsi szigorú tekintetének oltalmában.

Végül fél tíz tájban esti ima, és tízkor takarodó – általában.

Kedves Ballagó Diáktársaink!

Jószérivel akármelyik itt eltöltött nap váza lehetett a fenti felsorolás. Sok ilyen nap telt el azóta, hogy megérkeztetek ide. Azt, hogy mi változott ez alatt az idő alatt, magatokban végiggondolhatjátok. Szerintem lesz mit.

Nem kell pont most, elég ha egy-egy nehéz pillanatban megmosolyogtat valamilyen szép emlék, közös élmény, vagy ha rápillantasz az órádra és néha eszedbe jut, hogy ilyentájt kezdődne a mozi. S már ettől az egy gondolattól is beugrik pár kellemes emlék.

Aztán később lehet, hogy több hatása is lesz az itt eltöltött éveknél, ki tudja, még a napirend is visszakúszhat a mindennapokba.

Az biztos, hogy innentől minden más lesz!

Magatok irányíthatjátok az életeteket reggeltől estig, minden percet. Nem ébreszt, s nem figyelmeztet a prefektus, nem szól a csengő, ha indulni kell, még az sem száz százalék, hogy az ebédért csak sorba kell állni és várakozni egy keveset; magatoknak kell elkészíteni, igaz, az kerül az asztalra, amit szeretnétek... jobb esetben.

Óriási szabadság fogja ütni a markotokat. Talán mondhatjuk azt is, hogy ideje volt már. Irigyellek is emiatt Benneteket, meg nem is. Őszintén megmondom, ha most nekem kellene ott lent állnom, bizony félnék. Nekünk tizenegyedikeseinknek még egy évünk van arra, hogy felkészüljünk a szabadság befogadására, s tudjunk vele élni ésszel; figyelmeztet a zászló is, amely most átadásra kerül.

De ha Ti ezen már túl vagytok, tele tettvággyal, bizonyítási vággyal, tervekkel, jövőképekkel, nekem nincs más hozzáfűznivalóm, mint hogy mindezekhez mindenki nevében sok sikert és kitartást kívánjak.

Ha pedig belefáradtatok a nagy szabadságba vagy a mindennapos küzdelembe, ide Pannonhalmára mindig visszatérhettek felfrissülni. Ha hiányzik az adventi gyertyagyújtás meghittsége és békéje, a Szent Márton nap vagy a farsangi hangulat; esetleg beszélgetni szeretnétek valamelyik atyával, prefektussal, régi diák-társsal; vagy csak elegend van a világból, és nyugalomra, békére vágysz, akkor is nyitva a kapu.

Ismerős mondat: „Minden vendéget úgy fogadjatok, mintha magát Krisztust fogadnátok!”

Köszönjük a Mikulás-műsor felejthetetlen estjét és a farsang vidám napjait. Sok munkátok volt benne, de maradandót alkottatok. Sem elfelejteni, sem túlszárnyalni nem lesz könnyű.

De ugye nem is a versengés a legfontosabb szempont.

Végezetül hadd kívánjak ismételten sok sikert, de most a küszöbön várakozó érettségihez, a továbbiakban pedig minden jót, mindenhol és mindenkor, odakint, a „nagybetűs Életben”!

Ha pedig 4 óra 5 perckor véletlenül, fáradtan az előadások után a szátokhoz emeltek egy jó korsó sört, egy pillanat erejéig gondoljatok ránk; mi éppen most mondjuk a stúdium előtti imát...

Jó utat! Sziasztok!

Kedves Ballagó Évfolyamtársaim, Kedves Szülők, Vendégek, Tanáraink és Diáktársaim!

A születés egyfelől trauma, másfelől viszont egy új világba érkezés lehetőségeli pillanata. A születéskor a gyermek elhagyja az addigi zárt, biztonságos, neki kitalált és érte létező világot, és beleszületik egy megismerhetetlenül nagy, idegen, ám magában rengeteg lehetőséget rejtő világba. A születés fájdalmat okoz anyának és gyermeknek egyaránt, ám ez a fájdalom szép és szükségszerű. A gyermek születése pillanatában két világ, a már ismert és biztonságos múlt, és a még ismeretlen és bizonytalan jövő határán áll, hozzánk, Pannonhalmáról most elballagó tizenkettedikesekhez hasonlóan.

Mert mától, ami eddigi életünk jelenét jelentette, múlttá válik.

Múlttá válik eddigi hétköznapjaink, a becsöngetések, késések, továbbalvások világa.

És múlttá válnak ünnepeink, a farsangok és hazautazások várva várt, örömteli pillanatai is.

De talán ennél is nehezebb, hogy mától nem lesz mi ellen lázadnunk, nem lesz kit felelősségre vonnunk életünk esetleges kudarcaiért, nehezebb periódusaiért. Mától látszólag is mi alakítjuk életünket, ám mától mi is felelünk érte.

És mától nem nekünk szól a csengő, mától nem vagyunk otthon Pannonhalmán. Mert ha vissza jövünk is, látogatásunkat az öregdiák-lét furcsa jelentőségtelisége, fájdalmas idegenszerűsége fogja kísérni.

Mégis ünnep a mai nap, a születés, az új kezdet, az új lehetőségek ünnepe.

Ám az új kezdet ellenére – szerencsére – nem tiszta lappal, üres kézzel indulunk. Magunkkal visszük eddigi tapasztalatainkat, ismereteinket, személyiségünket. Magunkkal visszük szellemi nyitottságunkat, a lényeglátás és a helyes értékítélet képességét, és mindazt, amit tanárainktól, egymástól, de leginkább egymás által megtanultunk az elmúlt években.

És magunkkal visszük az itt átélt élményeknek, az itt eltöltött évek fontos pillanatainak emlékét, magunkkal visszük egy picit Pannonhalmát is.

Ám bármennyire is mi vagyunk a főszereplői ennek az ünnepnek, amit külön is széppé tesz az otthoni és a pannonhalmi életünk fontos szereplőinek együttes jelenléte, ennek az ünnepnek ti is szereplői vagytok, kedves itt maradó diáktársaim! Én úgy álltam végig öt ballagást, hogy mint itt maradó diákot, érzésem szerint egyszer sem tartottak az ünnepély résztvevőjének, mintha csak tömegnek kellettünk volna. Pedig ennek az ünnepnek az itt maradó diákok is részesei és szereplői, mégpedig a zászló átvételének szimbólumán keresztül; amely bár újat talán nem mond számotokra, jelentésének tudatosítása mégis fontos lehet. Azt szimbolizálja ugyanis, hogy az itt dolgozó tanárokkal együtt tiétek ez az iskola, ti vagytok ez az iskola, és tiétek a lehetőség, hogy otthonossá, közösségivé, egymás számára élhetővé tegyétek. És bár ezek nagy szavak, nem kell nagy tettekre gondolni a megvalósítást illetően. A megvalósítás ugyanis a hétköznapokban történik nyitottsággal, küzdéssel, jelenléttel.

És ebben nincs különbség kettőnk között, mert a mi esetünkben is a hétköznapok fogják eldönteni, hogy megtaláljuk-e helyünket és feladatainkat az életben, s hogy el tudjuk-e végezni azokat.

Kívánom, hogy így legyen!

S kívánok nektek is termékeny hétköznapokat, kedves tanáraink és diáktársaink!

Isten Veletek!

Márkus Gergely XII.A osztályos tanuló

A NYÁR ESEMÉNYEI

Július 9–11.	Lelkigyakorlat a spirituális kísérésről Mátyás atya és Palotai Gabriella vezetésével
Július 9–12.	Oblátus-lelkigyakorlat
Július 11.	Szent Benedek atyánk nyári főünnepe
Augusztus 6.	Urunk színeváltozásának ünnepe, Kelemen testvér örök fogadalma
Augusztus 6–10.	Lelkigyakorlat egyházmegyei papok számára Ákos atya és Jákó testvér vezetésével
Augusztus 15.	Kelemen testvér diakónussá és Konrád testvér pappá szentelése
Augusztus 20.	Szent István király ünnepe
Augusztus 21–22.	Studia Monastica
Augusztus 24–26.	Arcus Temporum művészeti fesztivál

H Í R E K

Március 23.

A gimnázium Asztrik-termében **Szigethy Gábor** irodalomtörténész *Márai Sándor; a feltámasztott író* címmel tartott előadást.

Március 27.

A bazilika felújításának tervezésével **John Pawson** építész bízta meg a Pannonhalmi Főapátság. Az engedélyezéshez szükséges tervek várhatóan szeptemberre készülnek el.

Március 31.

A Pannonhalmi Területi Apátság a ménfőcsanakai Árpád-házi Szent Margit Evangelizációs Centrumban rendezte meg az idei családnapiját, amelynek keretében **Káposztássy Béla** atya tartott előadást *Álarcba bújt rossz érzések – rejtőző konfliktusaink és Elevenség vagy szürkeség – merre haladunk az évek múlásával?* címmel.

A bazilikában a százhalombattai **Liszt Ferenc Vegyes Kar és a Szombathelyi Zenebarátok Szent Márton Kórusa** adták elő *G. Fauré: Requiem* című művét Horváth Imre vezényletével.

Pannonhalmán került sor a Rákóczi Szövetséggel közösen – immár hatodik alkalommal – megrendezett **Cultura Nostra történelmi verseny** döntőjére, amelyen a közel 400 benevezett csapat közül a februári első fordulóban legjobban szerepelt 10 vett részt. A Kárpát-medence magyar középiskoláiból jelentkezett 3 fős csapatok a *Magyarország története a dualizmus korában (1867–1918)* témában mérték össze tudásukat, melyet a döntőben a **Katus László** történész-professzor vezette zsűri értékelt.

Április 2.

Galambos Iréneusz atya életének 87., szerzetességének 69. évében, a betegek szentségével megerősítve elhunyt.

Április 5–9.

Az idei *Húsvéti Szent Három Napot* is sokan ünnepelték bencés közösségünkkel. **Asztrik főapát úr** *A szerzetesség helyzete a mai Magyarországon* címmel tartott előadást, **Bánhegyi Miksa** atya *Üdvösségünk történetének képei (A „Szép imakönyv” képei az Einsiedelni kódexben)* címmel tartott meditációt. **Sulyok Elemér** atya biblikus elmélkedést tartott *Őr, meddig tart még az éj? (Iz 21,11-12)* címmel, **Varga Mátyás** atya pedig *A Zsoltárok könyve mint az imádság iskolája* címmel. **Hardi Titusz** atya: *„Egyetlen áldozattal örökre tökéletessé tette a megszentelteket”* címmel Jézus Krisztus megváltásának értelméről és jelentőségéről beszélt. **Hortobágyi Cirill** perjel atya *Monostori gyógynövénykultúra Pannonhalmán* címmel tartott előadást, **Hirka Antal** atya *Tavaszi – Húsvét – Éjszaka* címmel a ke-

resztény húsvét kozmikus vonatkozásait kiemelve segítette a felkészülést a húsvéti vigília ünneplésére. Nagycsütörtök éjjel és a húsvéti vigília után **Áment Lukács** atya orgonameditációit hallgathattuk. Húsvéthétfőn **Virágh András** orgonahangversenyére került sor a bazilikában **Telbisz Katalin** hegedűművész közreműködésével.

Április 16–23.

A **csíkszeredai Segítő Szűz Mária Római Katolikus Teológiai Líceum** tanárainak és diákjainak egy csoportja volt a vendégünk. A közös programok keretében került sor **Berecz András** népmesegyűjtő, előadóművész és folklórkutató előadására.

Április 19.

A gimnázium tornatermében **Egy ütős koncert** címmel **Váray László** tanár úr növendékei (a győri Széchenyi István Egyetem Varga Tibor Zeneművészeti Intézetének diákjai) adtak hangversenyt.

Április 20.

A **Pannonhalma Barátainak Köre** éves találkozóját Bécsben tartotta, amelyen Pannonhalmát **Cirill** perjel atya képviselte.

Április 24.

Xeravits Géza *Nepálban* készített fotóinak kiállítását **Ontko Henrik** atya nyitotta meg a gimnázium tetőtéri Galériájában. A megnyitó után néhány filmet is megnézhetek Nepálról az érdeklődők.

Április 28.

Asztrik főapát úr szentmise keretében megáldotta az ötven évvel ezelőtt meghalt **Sárközy Pál főapát úr** emléktábláját szülőfalujában, Jánosházán. A BDSZ szombathelyi tagozata által szervezett ünnepségen, a helyi katolikus iskola tornatermében **Asztrik főapát úr** előadást is tartott **Pál főapát úr** életéről és munkásságáról.

Május 4.

A gimnázium Asztrik-termében **Lovász László** (Wolf-díjas) matematikus tartott előadást *Nagyon nagy hálózatok* címmel, megmutatva az internet hálózat (vagy az emberi agy) matematikai modellezési lehetőségét.

Május 5–6.

A végzős győri és pannonhalmi diákok búcsút vettek iskolájuktól szüleik, tanáraik és diaktársaik jelenlétében.

Május 10.

A **Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács** tartott tájékoztatót monostorunkban a régió

egyházi vezetői részére az egyházak számára is elérhető pályázati lehetőségekről.

Május 11.

A gimnázium Teleki-termében **Deák István**, a New York-i Columbia Egyetem emeritus történész professzora tartott előadást *Az 1848-as forradalom: harc a törvényesség visszaállításáért vagy egy új társadalom kialakításáért?* címmel.

Május 12.

A soproni **Fidelissima Vegyeskar** **Arany János** kar-nagy vezetésével és **Pálúr János** orgonaművész közreműködésével adott hangversenyt a bazilikában Kodály Zoltán kettős évfordulójának tiszteletére.

Május 16.

A gimnázium Tetőtéri Galériájában **Sulyok Miklós** művészettörténész nyitotta meg **Schmal Róza** festőművész kiállítását.

Május 17.

Az **Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem** tanulmányi napjainak keretében Pannonhalmára kirándult, ahol **Asztrik főapát úr** vezetésével ökumenikus istentiszteleten vett részt, majd a monostor megtekintése után **Cirill** perjel atyától a gazdálkodásról, **Titusz** atyától pedig az oktatásról és nevelésről hallgatott meg előadást.

Május 22.

Asztrik főapát úr Simon Attila vezérigazgató úr meghívására a Herendi Porcelánmanufaktúrába látogatott, ahol átvette a **Pannonhalmi Főapátság** részére megítélt *Árpád fejedelem-emlékdíjat*. A díj „a magyar történelem kiemelkedő évezedes egyházi intézményének és a magyar közélet emblematikus személyének megbecsülését fejezi ki”. Ugyanezen alkalommal adta át Gubcsi Lajos A Magyar Művészetért képviselőjében Gyórfi Sándor szobrászművész *Sirató* bronz plasztikáját is.

Május 24.

A Magyar Bencés Kongregáció *Általános Káptalanja*, folytatva munkáját, egynapos ülést tartott.

Május 25. – Június 1.

A **Meschedei** Bencés Gimnázium tanárainak és diákjainak csoportja látogatott Pannonhalmára, hogy a több mint 25 éves testvériskolai kapcsolatot tovább folytassa.

Május 25.

A **Kisalföld Erdőgazdaság** új, **Sólymos Szilveszter** atyáról elnevezett ravazdi kilátóját Asztrik főapát úr áldotta meg, és az ünnepi alkalomból rövid előadást tartott Szilveszter atya munkásságáról.

Május 26.

A **Bencés Diákszövetség** hagyományos Országos Találkozóját tartotta Pannonhalmán. Az ünnepi szentmise főcelebránsa Asztrik főapát úr volt. A szentmisén **Bíró László** püspök úr hirdetett ígét és az ebéd utáni találkozón is ő tartott előadást. A szentmisét követően a „Tér és imádság” című kiállítást tekintették meg a résztvevők, majd a sör és a virsli elfogyasztása után a gimnázium tornatermében folytatódott a találkozó az elnökségi beszámolókkal és az előadással.

Május 28.

A bazilikában **Szamosi Szabolcs** pécsi orgonaművész adott hangversenyt. Az orgonahangversenyek június 1-jén és 2-án is folytatódtak a bazilikában, ahol pénteken végzős diákunk, **Marsai Csaba** játszott, tanára **Áment Lukács** atya közreműködésével, szombaton pedig a győri **Bartók Béla Zene-konzervatórium orgona szakos növendékei** adtak hangversenyt. Tanáruk Elekes Zsuzsa.

Május 29.

Ana Balndiana román költőné látogatott monostorunkba a budapesti Román Kulturális Intézet igazgatójának kíséretében.

Május 31. – Június 2.

Pannonhalma adott otthont a **VIII. Országos Pannon Bormustra** rendezvényének, melynek keretében a többségében külföldi zsűri 85 pincészet 250 borát bírálta el, és választotta ki közülük a legjobbakat, a csúcsborokat. A fehérbor kategóriában a **Pannonhalmi Apátsági Pincészet Tramini 2006** bora is csúcsbor lett.

NYÁRI LELKIGYAKORLATOK PANNONHALMÁN – 2007

Spirituális kísérés – Elmélet és gyakorlat mindenkinek, aki emberekkel foglalkozik

időpont: 2007. július 9–11. (A létszám betelt, sajnos már nem tudunk több jelentkezőt elfogadni)
vezeti: Dr. Palotai Gabriella pszichiáter és Varga Mátyás bencés szerzetes

„Gyertek, menjünk fel az Úr hegyére!” (Iz 2,3) – Mit tanulhatunk a szerzetesek imatapasztalatából?

Lelkigyakorlat egyházmegyes papok számára

időpont: 2007. augusztus 6–10.

vezeti: Binzberger Ákos és Fehérváry Jákó bencés szerzetes

RÉSZLETES INFORMÁCIÓ TALÁLHATÓ A MONOSTOR HONLAPJÁN: www.bences.hu VAGY KÉRHETŐ A FŐAPÁTSÁG CÍMÉN: „Nyári lelkigyakorlat 2007” H-9090 Pannonhalma, Vár 1.; E-mail: lelkigyakorlat@osb.hu

CSÍKSZEREDAI TESTVÉRISKOLÁNK LÁTOGATÁSA

A Pannonhalmi Bencés Gimnázium és Kollégium és a csíkszeredai Segítő Mária Római Katolikus Teológiai Líceum testvérkapcsolata alig egy éves múlta tekint vissza. Tavaly a gimnáziumból busz indult a csíksomlyói pünkösdi búcsúra Dénesi Tamás tanár úr vezetésével, ahol a Líceum tanárai és diákjai magától értetődő szeretettel és természetességgel látták vendégül a számukra teljesen ismeretlen pannonhalmi csoportot.

Idén április 16. és 23. között került sor a csíkszeredaiak első pannonhalmi látogatására. Az ottani kapcsolattartó, Pító Noémi tanárnő az egész osztályát elhozta (a fiúk legnagyobb öröme az osztály kizárólag lányokból áll). Rajtuk kívül még néhány diák és további két kísérőtanár került be az utazók közé. A programra pályázat útján az Európai Uniótól az Ifjúság 2000-2006 program keretében 2,2 millió forintot sikerült nyerni, amelyből valamennyi pannonhalmi programot, illetve a csíkszeredaiak utazásának 70 %-át sikerült finanszírozni.

A Dénesi Tamás tanár úr által összeállított gazdag programban a pannonhalmi látóivalók megtekintésén túl szerepelt többek között tihanyi kirándulás, Győr, Zirc és Veszprém nevezetességeinek megtekintése, a bakonybéli monostor meglátogatása és Berecz András mesemondó előadójestje. A program idejére eső hétvégét a vendégdiákok egy pannonhalmi fogadó diák családjánál töltötték.

A programok további száraz felsorolása helyett álljon itt végül néhány részlet a diákok által írt élménybeszámolókból:

„Pénteken reggeli után indultunk Veszprémbe. A városnézés után közös ebéd következett a városban. Ez volt leghangulatosabb étkezésünk, ugyanis sok székely szót tanultunk meg (csalán-csihány, bucka-musda és még sorolhatnám), és mindeközben jókat nevettünk. Megtudtuk továbbá azt is, hogy feljűk még igen sok helyen foglalkoznak állatokkal, a falvakban minden háznál van legalább szarvasmarha. Mi is meséltünk nekik otthonunkról, családkról, szüleink foglalkozásáról.” (Bernáth Bence, Pannonhalma, X.B)

„A változatos program eredménye az lett, hogy nem kimerülten, a történetek összevisszaságának zavarában jöttem haza, mint más alkalmakkor, hanem lelki megnyugvás töltött el, felfrissültem és feltöltődtem kellemes élményekkel.” (Balló Mónika, Csíkszereda, XII.1.)

„A Tihanyi Apátságban orgonakonzerttel is kedveskedtek nekünk. Délután le lehetett sétálni a Balaton partjára, ami nagy élmény volt, hiszen sokan még nem látták a „magyar tengert”. Richárd atya képes meditációja csodálattal töltött el, és felhívta a figyelmemet arra, hogy próbáljam keresni a csendet, és figyeljek másokra is.” (Imre Krisztina, Csíkszereda, IX.1.)

Polgári István

CULTURA NOSTRA 2007.

Hetedik alkalommal rendeztük meg a Cultura Nostra történelmi vetélkedőt a Rákóczi Szövetséggel közösen. Az idei verseny témája a dualizmus korszaka (1867–1918) volt. A tárgyalt időszak összetettsége nagy felkészülést kívánt, és sok terhet jelentett a több mint 350 csapatnak, akik közül sokan még bizonyosan nem tanultak erről a korszakról. Az első forduló február 13-án, a Kárpát-medence több pontján zajlott, és onnan – pontegyenlőség miatt – 11 csapat jutott az április 1-jén Pannonhalmán megrendezett döntőbe: két pápai, két budapesti, két miskolci, egy-egy dunaujvárosi, siófo-ki, soproni, debreceni és Felvidékről a tornaljai csapat. Voltak köztük ismerős, visszatérő diákok és tanárok, azonban az új városok és iskolák megjelenése is bizonyította a verseny népszerű voltát.

A feladatokat az idei évben is Csonka István tanár úr (Czuczor Gergely Bencés Gimnázium, Győr) szerkesztette, és a döntőt is ő vezette. A színvonalas, nehéz kérdésekre adott válaszokat szigorú zsűri értékelt: Katus László (ELTE), Dobszay Tamás (PPKE) és ifj. Bertényi Iván (ELTE). A versenyt különböző stílusú feladatok tették változatossá, sokszor a nézők is meglepődve tapasztalták a diákok felkészültségét, ügyességét. A verseny utolsó feladata, egy parlamenti vita megjelenítése, már oldotta a több mint 3 órás munka izgalmait. Fél órás szünet után következett az ünnepélyes díjátadás: Várszegi Asztrik főapát úr és Halzl József, a Rákóczi Szövetség elnöke adta át a díjakat az első három helyezettnek:

1. Pápai Református Kollégium Gimnáziuma
2. Toldy Ferenc Gimnázium, Budapest
3. Avasi Gimnázium, Miskolc

A többi csapat is könyvjutalomban részesült, valamint azzal, hogy a döntőbe jutottak, mindnyájan részt vehetnek július 2–7. között azon a jutalomúton, amelyen Pannonhalma, Bábolna, Herend és Veszprém nevezetességeit nézzük meg.

A döntő után finom vacsora várta a megfáradt, de felszabadult versenyzőket, zsűrit, szervezőket és támogatókat, ami a nap méltó befejezése volt. Másnap a virágvasárnapi szentmisén vehettünk részt, majd ebéd után intettünk búcsút egymásnak – a nyári kirándulásig.

Bajnóczy Gábor

A II. BENCÉS JÓTÉKONYSÁGI BÁL JÓTÉKONYSÁGI FELAJÁNLÁSÁNAK ÁTADÁSA PANNONHALMÁN

A Bencés Diákszövetség és társszervezeteként működő Medium Pro Educatione Közhasznú Alapítvány szervezésében idén második alkalommal került megrendezésre a Bencés Jótékonyági Bál a BM Duna Palotában 2007. február 10-én. A Bál idei jótékonyági célja a jelenleg működő bencés gimnáziumok megsegítése, ezen felül a határon túli magyar gimnazisták támogatása. A jól szervezett, kitűnő hangulatú este folyamán a Bál támogatóinak és a jótékonyági felajánlásoknak köszönhetően 2 millió forint gyűlt össze a Bál céljaira, amelyen a pannonhalmi és a győri gimnázium fele-fele arányban osztozott.

A Pannonhalmi Gimnáziumnak szánt adomány átadására ünnepélyes keretek között került sor 2007. április 24-én a Főapáti Hivatalban. Az átadáson a szervezők részéről jelen volt a főszervező Horváth Gellért (Ph'98), dr. Németh Szilárd, a Bencés Diákszövetség ügyvezető elnöke, valamint a Medium Pro Educatione Közhasznú Alapítvány teljes kuratóriuma, élén Kemény Gábor elnökkel. A gimnáziumot fenntartó Főapátságot az átadáson Hortobágyi T. Cirill perjel képviselte, a gimnázium részéről Hardi Titusz igazgató és az iskola vezetésének több tagja vett részt az ünnepségen.

A rendkívül barátságos légkörben zajló találkozón dr. Németh Szilárd adta át a felajánlott összeget Hardi Titusz igazgatónak, aki a gimnázium nevében köszönetét fejezte ki azért, hogy volt diákjaink ebben a gazdaságilag rendkívül nehéz időszakban a gimnázium mellé álltak, és ezzel a kezdeményezéssel is segítik az iskola célkitűzéseinek elérését.

A szervezők a Bál támogatóinak számozott támogatói emlékéremmel köszönték meg a II. Bencés Jótékonyági Bál megrendezésében való támogató közreműködést. Az 1. sorszámú ellátott emlékérmeket Asztrik főapát úrnak készítették, amelyet Horváth Gellért főszervező adott át a főapát urat képviselő Cirill atyának. A találkozó végén a további sikeres együttműködés és a következő évi hasonló találkozás reményében koccintottak a résztvevők.

Polgári István

ÚJ KIADVÁNYOK ÉS TERMÉKEK

SÖVEGES DÁVID: Fejezetek a lelkiesség történetéből 1.
(Keresztény ókor, romanika, gótika)
 2007, 328 oldal, ISBN 963-9226-66-1

A Fejezetek a lelkiesség történetéből 1993-as első megjelenése eseménynek számított a magyar nyelvű teológiai könyvkiadásban. Söveges Dávid könyvének újbóli közreadásával szeretnénk továbbra is elérhetővé tenni ezt a szubjektív munkát. Megőriztük a szerző sajátos nyelvezetét, amely – helyenként meglepő fordulataival, mondatfűzésével – a gondolat elválaszthatatlan részét képezi.

Azt reméljük, hogy a Fejezetek a lelkiesség történetéből Napjaink Teológiája sorozatunkban találja meg igazi szöveggörnyezetét.

SZAPPANOK

Május végétől kapható – háromfajta illóolaj- és gyógynövény-összetételben – az a szappan, amely a tradicionális szempontok messzemenő figyelembevételével készült.

A 120 grammos, kizárólag természetes anyagokból, mindenféle tartósítószer nélkül, kézzel gyártott szappanok kis fadobozban kerülnek forgalomba.

Méz–Citromfű

Levendula–Zsálya

Rózsa–Jázmin

Kaphatók Pannonhalmán az Eranthis Kft. ajándékboltjaiban.

Új boraink

SAUVIGNON BLANC 2006 TRAMINI 2006

A szőlőt két dűlőből szedtük, ami két különböző érest eredményezett. A löszös széldombi dűlő túlrett magas cukortartalmú termést adott, a Tavaszó dűlő agyagos talaja, mélyebb fekvése, savgazdagabb, élénkebb gyümölcs szüretelését tette lehetővé. A feldolgozott szőlő cefróját 48 órán keresztül hűtött tartályban héjon áztattuk, majd a préselt, ülepített mustot hordóban és acéltartályban erjesztettük.

A különböző érés és a sajátos talajtani adottságok az eltérő technológiával ötvözve rendhagyó bort eredményeztek.

Illatában mély, érett, egzotikus gyümölcsillatok vonulnak fel.

A bor a fajtához képest nagytestű, lassú mozgású a pohárban. Primer ízeit fajtajelleges zöld növényi jegyek adják, aminek háttere a szépivű savgerinc. Ezen ív vezet fel az érett gyümölcsök aromavilágát, a mangótól a mandarinon át az ananászig, melyek fűszerillatokkal keverednek.

Többrétegű komplex bor, egy igazi Sauvignon blanc, túl a technológián.

Liptai Zsolt
borász

Az évjárathatás jól látszik a Tramini fajtán is. A mérsékelten meleg nyár és a hosszú meleg ősz jól beérett mustfokot, élénkebb savat eredményezett. Ez a záloga a fajtára jellemző lédús gyümölcsös zamatoknak illatos köntösben. Egyaránt jellemzi a fajtajegy egyes rózsaszírom, licsi és narancsvirág.

A beérett szőlő mustja telt borra erjedt, amely mégis könnyed. Ízébe egzotikus hangulatot visz egy lehetlenyi gyömbér.

Érett bor, amely különleges ételek kísérője lehet, de önmagában is nagy élmény.

A PANNONHALMI SZEMLE nyári (2007/2.) számának témája:

tevékenység / nyugalom

FRÉDÉRIC DEBUYST A séta filozófiája; KOCSI GYÖRGY A szombat ünneplése az Ószövetségben, az Újszövetségben és a zsidóságban; ROBERTA SASSATELLI A szabadidő és a fogyasztás helyei; TORMA KÁLMÁN A munka és pihenés pszichológiája; SCHEIN GÁBOR Az eltűnés lassúsága; GABRIEL BUNGE Evagriosz Pontikosz tanítása az akédiáról; GEORGES VIGARELLO Testgyakorlat, játék; GELENCSÉR GÁBOR Filmsziget – Szemző Tibor filmzenéi; SVETLANA SAVENKO Valentin Silvestrov lírai univerzuma; PIERRE HADOT Megjegyzések az „önkultúra” fogalmához; VERES BÁLINT beszélgetése fiatal zeneszerzőkkel a lázadásról; VIZKELETY ANDRÁS Puskely Mária könyvéről (A keresztény szerzetesség történeti fogalomtára); SÜLYOK MIKLÓS Schmal Károly új munkáiról; VILLÁNYI LÁSZLÓ Krajcsovics Éva képeiről; HALMOS ÁBEL Vacare Deo – A gyógyító szabadság; SEAMUS HEANEY versei; emlékezés SZÉKELY MAGDÁRA

A LAP MEGRENDELHETŐ A SZERKESZTŐSÉG CÍMÉN: 9090 Pannonhalma, Vár 1. (szemle@osb.hu)
TARTALOMJEGYZÉK AZ INTERNETEN: www.bences.hu/hu/kiadvanyok/phszemle/repertorium
KORÁBBI ÍRÁSOK LETÖLTETHETŐ (PDF) FORMÁTUMBAN: www.ceeol.com

PANNONHALMI
SZEMLE

A BENCÉS KONFÖDERÁCIÓ HÍREI

Nagycsütörtök éjszaka leégett a koreai Waegwan Apátság főépülete. Szerencsére a tüzet korán felfedezték, így személyi sérülés nem történt. A többi épületszárny teteje is megsérült. A levéltárat sikerült megmenteni, csak a porta és a templom maradt sértetlen. Így az apátság hetven szerzetese fedél nélkül maradt. A tüzet valószínűleg rövidzárlat okozta. Húsvét nyolcadában Sankt Ottilien főapátja, Jeremias Schröder apát úr felkereste a közösséget, hogy a felújításról tárgyaljon velük.

Május 9-én Simon Ri OSB, Waegwan apátja bejelentette, hogy megkezdik az észak-koreai bencés misszió 36 vértanújának boldoggá avatási eljárását. A 36 vértanú 1949 és 1952 között halt meg börtönben vagy munkatáborban, köztük Bonifac Sauer apát-püspök, szerzetesek Sankt Ottilienből, Münsterschwarzach-ból, Schweiklbergből és Beuronból, nővérek Tutzingból, világi papok és egy obláta is.

Április 1-jén, Virágvasárnap, beiktatták hivatalába Kremsmünster új apátját, Ambros Ebhart atyát.

Húsvét 2. vasárnapján Őszentsége I. Bartolomeosz, Konstantinápoly egyetemes pátriárkája fogadta a Sant' Anselmo tanárainak és diákjainak egy csoportját. A pátriárka jóvoltából a szerzetesek megtekinthették a Patriarchátus Könyvtárát, megnézhettek jó néhány értékes kéziratot. Őszentsége felidézte XVI. Benedek pápa látogatását, és nagyrabecsülését fejezte ki a bencés rend iránt, amelyet római tanulmányai óta ismer.

2007. május 4-én a Szentatya Ratnapura (Sri Lanka) püspökévé nevezte ki Dom Cletus Chandrasiri Perera OSB atyát, aki a Szilvesztrinus Kongregáció tagja.

2007. május 8-án a Szentatya Christopher Zielinski olivetánus apát urat két pápai bizottság alelnökévé is kinevezte (Az Egyház Kulturális Örökségeinek Pápai Bizottsága és a Régészet Pápai Bizottsága). Christopher apát úr 2003 óta a Pecos-i (USA, Új Mexikó) olivetánus monostor apátja.

összeállította: Kelemen testvér

ÚJ MUNKAKÖRÖK

Jáki Zénó	nyugalomban
Hirka Antal	eddig munkakörei megtartása mellett intenciókezelő
Végh Norbert	a Boldogasszony, a Fájdalmas és a Szent Mór kápolna gondozója, házgondnoksági munkatárs
Szita Bánk	eddig munkakörei megtartása mellett sekrestyés

A 90 ÉVES EGON ATYA KITÜNTETÉSE

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia június 7-én Pro Cultura Christiana-díjjal tüntette ki Jávor Ernő Egon bencés atyát. A díjat Erdő Péter bíboros, az MKPK elnöke adta át.

Jávor Ernő Egon bencés szerzetes példaadó életútja elismeréseként, a kaliforniai Szent István Monostor és a Woodside Priory School alapításáért kapta a díjat. A Püspöki Konferencia egyúttal gratulált az alapítás 50. évfordulója és a kitüntetett 90. születésnapja alkalmából. A díjat a Kaliforniában élő szerzetes nevében Várszegi Asztrik főapát úr vette át.

Testvéri szeretettel gratulálunk Egon atyának!

a szerk.

EZER ÉV EGY ÓRÁBAN

Vizuális élményre épülő interaktív tárlatvezetés általános iskolás csoportok részére

A Pannonhalmi Főapátság már több mint ezer éve működő monostorként van jelen az ország életében, s különlegessége az, hogy az ide érkező **nemcsak** egy **múzeumba** lép be, hanem egy ma is működő, immár másfél évezredes életformába nyerhet bepillantást.

Ez a kettősség, a **múlt és a jelen találkozása**, összefonódása kötelez bennünket arra, hogy a felnövekvő nemzedékkel megismertessük múltunk gyökereit, értékeinket.

Az **iskolai tanév** utolsó két hónapjában (április közepétől június közepéig), illetve szeptemberben és októberben a Főapátságba érkező magyar látogatócsoportok többsége általános iskolai osztálykiránduláson részt vevő diák. Az egy évben érkező magyar látogatók mintegy 50%-át diákcsoportok teszik ki, ami **25-30.000 diákot** jelent.

Elsődleges célunk, hogy a diákok hiteles képet kapjanak a monostorról, legyen fogalmuk arról, hogy mi a feladata, jelentősége, szerepe Pannonhalmának az ország történelmében és napjainkban.

A gondosan összeállított programunk kifejezetten a 7 és 14 év közötti diákok számára készült, melynek keretében a résztvevők korosztályuknak megfelelő **film** és **interaktív eszközök** (**makett-építés, képes és teszt-feladatsorok**) segítségével ismerkedhetnek meg a monostor építéstörténetével és az itt élő bencés szerzetesek közösségi életével. Különböző arányban lelhetők fel benne a **vizuális és verbális elemek**, így mindegyik korosztály megtalálja a számára érdekes és hasznos információt.

A gyermekekhez közel álló, didaktikailag is gyermekbarát megközelítéssel adunk át egy **maradandó emléket**, amely kiváló kiegészítése lehet a történelemórákon megismert tananyagoknak.

*Módszertanilag abban igazodunk a korosztály világához, hogy először megnézzük **filmen**, amit később megmutatunk a **valóságban**. Mindaz ugyanis, ami a **filmen** látható, befogadhatóbb a mai diákok számára, mint maga a valóság. Így először megteremtjük a **látvány** érdekességét, és csak ezután szembesítjük őket a konkrét látvánnyal.*

Az ismeretek elsajátítását megkönnyíti, hogy több szempontból is megismertetjük a helyet, interaktív, játékos módon vizualizáljuk a monostort, s az egyes elemeket elhelyezzük térben, a monostorhoz köthető eseményeket pedig időben.

Az új program egyértelmű tetszést aratott az alsó és felső tagozatos gyerekek körében egyaránt. A **film**, a **makett** és az **apátsági séta hármas egysége** didaktikailag egymásra épül, erősíti egymást. Az áttekinthetőség, a logikus felépítés mind segítenek azokat az információkat átadni, amelyeket fontosnak tartunk, ugyanakkor a játékos elemek élvezhetőbbé, élményekben gazdagabbá teszik a tárlatvezetést, jobban lekötik a figyelmet, mint az eddigi hagyományos módszer.

Képekkel bővített részletes sajtóanyag digitális formátumban igényelhető a tricolis@osb.hu címen.

PANNONHALMI JAZZ TERASZ

A Pannonhalmi Apátsági Pincészet teraszán
2007 nyarán először kerül megrendezésre a

Pannonhalmi Jazz Terasz,
amely három koncerttel szeretné
megörvendeztetni
a jazz- és borbarátokat.

Június 15-én 19.30-kor a Szakesi Trió (esőnap június 22.)
Július 13-án 19.30-kor a Lantos Zoltán-Horváth Kornél Duo (esőnap július 15.)
Augusztus 17-én 19.30-kor a Babos Project Special (esőnap augusztus 31.)

lép fel az Apátsági Pincészet kóstolóteraszán.

Jegyek rendelhetők
a 96/570-171-es telefonszámon
vagy a pinczeszet@osb.hu e-mail címen.
A rendezvényről további információ található
a www.apatsagipinczeszet.hu oldalon.

**PANNONHALMI
MŰVÉSZETI FESZTIVÁL
arcus temporum (IV.)
2007. augusztus 24–26.**

ZENE

VALENTIN SILVESTROV az európai kortárs zene egyik mai óriása, akinek munkásságát az új zene olyan apostolai méltatták, mint Theodor W. Adorno, Alfred Schnittke vagy Arvo Pärt. Az idén éppen hetvenedik születésnapját ünneplő alkotót a fesztivál ősbemutatókkal és több mint egy tucat magyarországi premierrel köszönti. A hazai kamarazenei élet legjobbjai mellett a szerző nemzetközi hírével tolmácsolói szólaltatják meg hallatlanul lírai, nosztalgikus muzsikáját, amely különleges szűrőkön át visszhangozza a 19. század nagy zenekultúráját. Nem csoda hát, hogy az "időívek" koncepciója idén a számos alkati rokonságot mutató **FRANZ SCHUBERT** életművével kiegészülve ölt formát.

Késő esti koncertjeink egyikére a világzenét és magyar népzenet éneklő **LOVÁSZ IRÉNT** hívtuk, a másik koncerten pedig a Párizsban élő, rendkívüli tehetségű jazzgitáros, **GADÓ GÁBOR** fog szólóestet adni.

KÉPZŐMŰVÉSZET

Fesztiválunk idén két magyar alkotó installációját helyezi középpontba. **KICSINY BALÁZS**, aki a két évvel ezelőtt a magyar pavilon kiállítójaként szerepelt a Velencei Biennálén, új munkát készít a pannonhalmi fesztiválra, amelynek címe Az óra körbejár. **SCHMAL KÁROLY** grafikusművész installációja a látvány megfoghatatlanságáról, illúzió és valóság viszonyáról, a fény elbizonytalanító és megvilágosító szerepéről, nyugalomról és nyugtalanságról kínál meditációt.

SZÍNHÁZ

Idei fesztiválunkon a svájci **CIE GREFFE** mozgásszínházat látjuk vendégül két előadással (Balk 00:49; Kernel). Az együttes munkája a holland **CINDY VAN ACKER** koreográfiájára és táncára épül, aki – a mentális és fizikai, a spirituális és testi között fennálló kölcsönhatások szisztematikus vizsgálatával – a kortárs tánc egyik igen figyelemreméltó alakja ma Európában. Az ő koreográfiája képviselte pl. Svájcot a 2005-ös 51. Velencei Biennálén.

Részletes program, friss hírek és jegyrendelés: június 20-tól

www.arcustemporum.hu (a fesztivál új honlapja: június 10-től)

információ: tricollis@osb.hu, tel.: (96)570-191 Kérjük, ha teheti, jegyét előre rendelje meg!

**A MAGYAR BENCÉS KONGREGÁCIÓ PRÉZES APÁTJA A HOZZÁTARTOZÓK NEVÉBEN IS
FÁJDALOMMAL, DE ISTEN AKARATÁBAN MEGNYUGODVA TUDATJA,
HOGY SZERETETT RENDTÁRSA**

KOLLER REZSŐ KEVE O.S.B.

**életének 79., szerzetességének 59. évében,
a betegek szentségével megerősítve,
2007. március 24-én hazatért mennyei Atyjához.**

Elhunyt rendtársunk 1928. február 20-án született Zalabérben. Középiskolai tanulmányait a Kőszegi Bencés Gimnáziumban és Sümegen végezte. 1948. augusztus 6-án öltötte magára a bencés szerzetesi ruhát. Teológiai tanulmányait a Pannonhalmi Szent Gellért Hittudományi Főiskolán kezdte meg 1948-ban, de a Magyar Bencés Kongregációt is sújtó létszámkorlátozás miatt a Győri Hittudományi Főiskolán kellett befejeznie 1953-ban. A Győri Székesegyházban szentelték pappá 1953. június 21-én. Ünnepléses fogadalmát titokban tette le 1959. május 14-én.

Papszentelésétől kezdve 20 éven át kántor és segédlelkész volt Tárkányban, Sopronban, Ravazdon és Ménfőcsanakon. 1973-tól plébános Bakonybélben. 2000. júliusától kisegítő lelkész Tihanyban. 2006. nyarán egyre súlyosbodó betegsége miatt került Pannonhalmára, a Szent Adalbert Otthonba.

„Az Úr jóságos, türelmes és nagyirgalmú...”

Joel 2,12

**A MAGYAR BENCÉS KONGREGÁCIÓ PRÉZES APÁTJA A HOZZÁTARTOZÓK NEVÉBEN IS
FÁJDALOMMAL, DE ISTEN AKARATÁBAN MEGNYUGODVA TUDATJA,
HOGY SZERETETT RENDTÁRSA**

DR. GALAMBOS FERENC IRÉNEUSZ O.S.B.

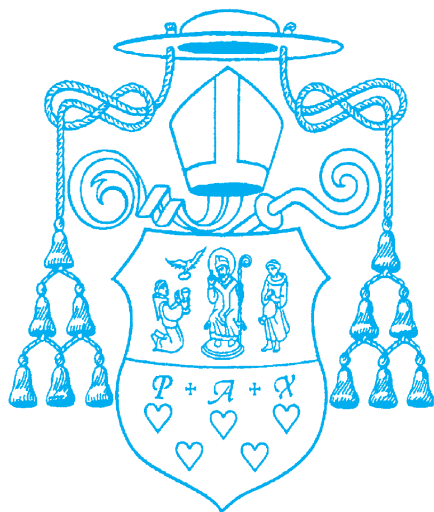
**életének 87., szerzetességének 69. évében,
a betegek szentségével megerősítve,
2007. április 2-án hazatért mennyei Atyjához.**

Elhunyt rendtársunk 1920. október 21-én született Budapesten. 1948. augusztus 6-án öltötte magára a bencés szerzetesi ruhát. 1943. június 27-én ünnepléses fogadalmat tett, majd 1944. május 21-én pappá szentelték. Középiskolai tanulmányait a Budapesti Bencés Gimnáziumban végezte. A Szent Gellért Hittudományi és Tanárképző Főiskolán kezdte meg felsőfokú tanulmányait, és szerezte meg 1944-ben a magyar-német szakos középiskolai tanári oklevelet. 1951 és 1953 között a Pázmány Péter Hittudományi Akadémián tanult, és szerzett teológiai doktorátust. Posztgraduális tanulmányokat végzett 1966 és 1967 között az Institutum Liturgicumon Rómában, továbbá 1968 és 1969 között az Egyesült Államokban és Kanadában.

1944-től gyakorló tanár és házgodnok volt Budapesten, majd gimnáziumi tanár és házgodnok Csepelen. 1948-tól lelkész Adonyban, majd gimnáziumi tanár Győrött. Az 1956. októberi forradalom után Ausztriába menekült. 1956-tól lelkész Traiskirchenben, igazgató, majd gimnáziumi tanár Burg Kastlban. 1969-től hittanár Felsőlövvön (Oberschützen) és magyar lelkész Felsőörön (Oberwart), 1977-től pedig plébános Alsóörön (Untervart). 2002-től nyugalomban Pannonhalmán.

„Milyen jó az Isten az igaz emberhez, azokhoz, akiknek a szíve tiszta.”

Zsolt, 72,1

CSALÁDOK TALÁLKOZÓJA MÉNFOCSANAKON

A tavasznak immár elmaradhatatlan eseménye a családtalálkozó. A gyerekekkel való foglalkozás, ha a győrszentivániaiak a „sorosak”, ugyanolyan kedves számomra, mint a részvétel az előadásokon vagy a kiscsoportos beszélgetéseken. Idén a ménfőcsanaki Evangelizációs Centrum volt a helyszín.

Örömmel készülődtem, s mentünk kislányommal, mivel vártuk már a találkozást rég nem látott ismerősökkel, régi barátokkal. További örömforrás ez a nap azoknak, akiknek a gyermekei már nagyok, mert visszagondolhatnak a kisgyermekes családi lét boldogságára.

Üröm volt örömmünkben, hogy kevés volt az új arc, jó lett volna kicsit többen lenni. De Győrben ezen a hétvégén több lelki program is kínálkozott az érdeklődőknek.

A tetőtéri nagy teremben Arnold testvér gitárral, énekszóval fogadta az érkezőket. Asztrik Főapát úr köszöntötte az egybegyűlteket, köztük Káposztássy Béla vecsési plébános atyát is, aki az előadásokat tartotta.

„Álarcba bújt rossz érzések – rejtőző konfliktusaink”. Az atya szavakba öntötte azokat az érzéseket, melyeket egy „jól iskolázott”, magához őszinte keresztény átél a házassága hosszú éveit alatt. Hiába tudjuk, mi az a jó, amit tennünk kellene, nem vagyunk rá képesek. Töredékesek vagyunk. Ennek beismerése a fontos, hisz a gonosz erő mindig készen áll a szétzilálásra. Szükségünk van a megváltásra, a hiányosságainkkal való szembesülésre, földi vágyaink gyermeteg voltának elismerésére. Isten bennünket sem óv meg a krízisektől, de a megoldáshoz nála találhatjuk a segítséget az imádságban és parancsában a szeretetre.

A délutáni előadás – „Elevenség vagy szürkeség – Merre haladunk az évek során?” – arra világított rá, hogy mindig tenni kell a jó házasságért és a boldogságért. Az elevenség és a haladás a tettekből fakad. S ha tetteink alapja az imádság és a szeretni akarás, sikerülhet a közös életünk. Sokkal konkrétabb receptet Béla atya nem adott. Tapasztalata szerint minden jó módszer kiüresedik idővel.

Az előadásokat követő kiscsoportos egyúttal a férfiak és nők külön beszéltek meg a hallottakat. Mindeközben a gyerekek is jól érezték magukat. A legidősebbek Bartók Ferenc atyával töltötték a napot. A fiatalabbak sok-sok színes ajándékot készítettek papírból, tojásból. A legapróbbak pedig játszottak.

Az idő gyorsan elszaladt, s elkövetkezett a záró szentmise. A felnőttek hálaadó szívvel, a gyerekek a maguk készítette ajándékkal léptek az Úr elé.

Köszönet mindenkinek a szép napért, a finom ebédért. S jövőre várjuk az újabb találkozót.

Szabóné Gerti

BESZÉLGETÉS FERENC ATYÁVAL

Annak idején diplomás közgazdászként jelentkeztem a szerzetesközösségbe. Ez akkor nem volt „szokványos” út. Hogyan érlelődött meg benned a döntés?

Hivatásom érlelődése kettős gyökérből táplálkozott. Egyrészt mély hálával gondolok édesanyámra, akitől a hit és a vallásos élet indíttatását kaptam. Nem szavakkal tanított, hanem példájával: hitét, vallásgyakorlatát a legnehezebb politikai időkben sem a külső körülményektől tette függővé. Életfelfogása, Istenhez való hűsége mély istenszeretetet sejtetett. Vele kapcsolatban soha nem volt olyan érzésem, hogy a szó és a tett elvált volna egymástól. A hitről kevés szó esett, az életvitel, az élet gondjainak hívő feldolgozása és megoldása viszont átütő erejű volt. Azt tapasztalom, és ez a szerzetesi életemben is sok erőt ad, hogy hitélete, istenszeretete változatlan: amit láttam tőle a hatvanas években, amikor kisdíák voltam, ma, bencés szerzetesként is ugyanazt tapasztalom.

Hivatásomat egy másik gyökér is táplálta: az egyéni útkeresés. A gimnáziumi és az egyetemi évek alatt a hitem elhalványult. Nem váltam hitetlenné, de nem volt bennem a sürgető istenszeretet és istenszolgálat vágya. Ebben az időben ismertem meg egy egykori czuczoros bencés diákot, akivel egy kollégiumi szobában laktunk az egyetemi évek során. Azt tapasztaltam nála, hogy árnyaltabban látja az élet dolgait, mélyebben gondolkodik, mint a többiek, sokat olvas. Érdekes, hogy direkt módon Istenről vele is csak ritkán beszélgettünk. A beszélgetéseink során azonban apró utalásai, félmondatai, számomra iránymutatóak voltak. Az egyetemi évek összességében is fontosak voltak: megerősítették bennem a szociális érzékenységet, amelyet a családomból hoztam magammal. Érdekes, hogy az akkori közgázról kikerült hallgatókból még néhányan pappá lettek. Az egyetem befejezése után jelentkeztem a levelező teológiára. A felvételire nagyon jól emlékszem: a felvételiztető teológiai professzor, feltételezhetően a plébánosi ajánlásra alapozva, melyet általános iskolai plébánosomtól és hittanáromtól kértem, és amelynek tartalmát nem ismertem, azt kérdezte tőlem: „Nem gondolt-e arra, hogy pap legyen?” A válaszom rövid és egyértelmű volt: „Nem.” Fontosnak tartottam akkor is, és ma is igyekszem úgy élni, hogy szellemi, lelki becsületességgel válaszoljak a bennem felmerülő kérdésekre. A három éves levelező kurzus vége felé közeledve, melynek során olyan bencés teológiai tanárokkal találkoztam, akik alázatukkal, az istenszolgálat szépségét sugárzó életükkel mély benyomást tettek rám, egy újabb kérdéssel találtam magam szembe. Ez a kérdés azonban már nem kívülről jött, hanem bensőleg fogalmazódott meg bennem: „Hogyan tovább?” Ez a kérdés nem a bizonytalan folytatás kérdése volt, hanem Isten kitapintható szava. E kérdés nyomán döböntem rá, hogy Isten közvetlen vonzásába kerültem. Időközben nyaranta néhány hetet Pannonhalmán is töltöttem az akkori házgondnok atya keze alatt, akinek jóságáért ma is hálás vagyok. Ezekben a hetekben tapasztaltam meg, hogy milyen szép és lélekből fakadó a bencés liturgia, milyen mély lelki életű bencések élnek Pannonhalmán. Túl ezen, jó volt megismerkedni a varrodában és az ebédlőben dolgozó vincés és bencés nővérekkel és a gazdasági részben dolgozó munkásemberekkel is.

A hivatásomhoz vezető lelki út utolsó és egyben döntő eseménye volt egy teljesen személyes élmény. Egy alkalommal, amikor az egyik templomban gyónásra készültem, eltéveszthetetlen és sodró erejű mondat hangzott el bennem: „Add nekem az egész életed.” Ma már jobban látom, mint akkor, hogy a fenti röviden összefoglalt lelki folyamat, teljes egészében Isten ajándéka, Isten kegyelme. Azért imádkozom, hogy ezt a mondatot soha ne vonja vissza tőlem az én Uram és Istenem. Ma is vannak bennem kérdések. Ezek közül az egyik leglényegesebb: Vajon képes leszek-e, legalább töredékesen meghálálni Istennek mindazt a szeretetet és jóságot, amit tőle a bencés életben, a bencés közösségen és bencés hivatásomon keresztül kaptam?

Miben látod a pasztoráció sajátosságait és esélyeit itt, a nagyváros peremvidékén? Találsz-e segítséget a munkádhoz?

Pasztorációs munkánk, mindannyiunké és benne az enyém is, az Úr Jézus azon ígésén alapszik, melyet egykor az első meghívottak felé intézett: „Gyertek, kövessetek, és emberek halászává teszlek benneteket” (Mk 1,17). A társadalmi és benne a pasztorációs körülmények változnak, az Úr ígéje azonban változatlan. Amikor manapság nehéz pasztorációs helyzetről beszélünk, ez bizonyos szempontból igaz. Ezzel azt akarjuk kifejezni, hogy keveset aratunk. Én azonban a „vetés” oldalára irányítanám inkább a figyelmet: Emberhalászként elsősorban vetnünk kell, és a jó vetésért örök szerint mindent meg kell tennünk. Ez önfeláldozó, áldozatos életet kíván mindannyiunktól. A mai világ sugallta kényelemszeretettel, önkíméléssel nem herdálhatjuk el az Úrtól a magvetésre szóló küldetésünket, életünket. Mindezen túl azonban tudnunk kell: a növekedést az Úr adja. Akkor, úgy és olyan mértékben, ahogy azt Ő jónak látja. Itt a plébánián sokat tanultam a természettől: az elmúlt hét esztendő alatt volt olyan fa, amelyik hat esztendeig nem termett, a hetedik esztendőben viszont majd leszakadtak az ágak a gyümölcs súlyától. A türelem és az Úr lelki növekedést adó erejében való bizalom segítenek a nehezebb pasztorációs helyzetek feldolgozásában. A pasztoráció szempontjából a szociológiai környezet megfelelő ismerete természetesen szükséges. Az én véleményem szerint azonban bárhol is szolgáljon valaki, az egyszerű, szegénységre törekvő és személyes szeretettel történő jelenlétnél nincs jobb pasztoráció az emberek között. Hála Istennek vannak segítők: most elsősorban Arnold testvér, aki minden plébániai munkában helytáll, de a csanakiak közül is van egy olyan kisebb közösség, amely valóban szívében viseli az egyházközség sorsát. Őszintén meg kell mondanom:

az ő önzetlen szolgálatuk és gondoskodó szeretetük nélkül nehéz lenne ellátni a plébánosi szolgálatot. Tanúságtételüket látva és önzetlen szolgálatukat megtapasztalva köszönettel és hálával tartozom ezeknek a testvéreknek.

A másik egyházközség, amelyben szolgálsz, Kismegyer, az utóbbi években látványos fejlődésnek indult, számos új utca és családi ház épült. Hogyan tudod megszólítani az idetelepülteket, s hogyan tudsz közösséget építeni a régiekkel és újakkal?

2003-tól Csanak mellett ellátom a kismegyeri plébániát is. A vasárnapi szentmisék elmondásához segítséget kapok pannonhalmi, illetve győri rendtársaimtól. Ezért a segítségért hálával tartozom nekik. Kismegyeren szeretnénk most templomot építeni, de ezzel együtt az Egyház élő közösségét is építgetnünk kell. Kismegyeren is van egy hűséges és lelkes mag, de a közelmúltban ideköltözött családok megszólítása is nagyon fontos lenne.

Mivel a szállásadó plébániám Csanak, Kismegyeren nehezebben boldogulok a feladatokkal: többet kellene az emberek között lennem, jobban meg kellene ismernem a családokat. Nagy örömet jelent számomra, hogy a kismegyeri egyházközség templomépítő törekvésének odakerülésem óta magam is részese lehetek. Nagyon sok jó szándékot tapasztaltam ezzel kapcsolatban. Az emberek adakoznak az új templomra, látom rajtuk, hogy valóban szeretnék az új, a nagyobb hívő közösséget befogadni képes Isten házáat. 2004. februárja óta ekkor kezdődött a tervezési munka sokat töprengtem azon, hogy mitől lesz igazán szép és szakrális egy templom. A sok szem-

pont mellett az egyik az, hogy az emberek szeretetének, áldozatvállalásának kell a falakba beépülni. Pl. meg tudnánk vásárolni a templomhoz szükséges téglát, ha találnánk ötszáz olyan embert, aki tízezer forintot adna erre a célra adományként, és aki megszólítaná csak egyetlen embertársát, hogy ugyanolyan összeggel segítsen. Hihetetlen „szeretetáram” épülne a templomba, ha a falak ezer hívő ember adományából, hitéből és szeretetéből emelkednének fel. Én bízom benne, hogy a nehéz gazdasági helyzet ellenére is felépül ez a templom, amely a kismegyeri közösség életében is bizonyára döntő lesz.

Plébánián élő szerzetesként talán jobban nehezedik rád a magány, mint a közösségben élőkre. Miként tudsz ezzel megküzdeni?

Bencés szerzetesként élek a plébánián, és ilyen lelkülettel igyekszem végezni a lelkipásztori munkát. Nem érzem magányosnak magam. Amikor ilyen érzés időlegesen úrrá lesz rajtam, akkor mindig kiderül számomra, hogy a magány forrása nem a fizikai egyedüllét, hanem az ima- és lelkiélet illetve a Jézussal való élő kapcsolat elhanyagolásának az eredménye. Ilyenkor újra és újra vissza kell térni az Úrhoz, és eltűnik a magányérzet. A magányérzet másik forrása az önzés, a csak „magammal törődés”. Ezt a típusú magányérzetet nagyszerűen gyógyítja a közösség önzetlen szolgálata. Úgy érzem, a fizikai távollét ellenére is, lelkileg kapcsolatban és összhangban vagyok a kolostori közösségekben élő rendtársaimmal. Mindannyian az Urat szolgáljuk, ki-ki a maga helyén. Amíg a plébániai szolgálatra kaptam megbízatást, itt kell megállnom a helyem.

A napokban érkezted vissza a csíksomlyói búcsúból. A személyes megújuláson túl milyen friss tapasztalatokat szereztél az erdélyi és a magyar egyházzal?

Plébániai közösségünk busznyai csoportja évek óta részese lehet a csíksomlyói búcsúnak. Nem vagyok képes részekre bontani ezt az élményt. Az biztos, hogy életre szóló lelki indíttatás a csíksomlyói Szűzanya közelében lenni. Olyan élmény ez, mint amikor valaki egy nyári reá szakadó záporban bőrig ázik. Fizikailag is átélhető ezen a kegyhelyen, hogy egy Lélek gyűjt össze bennünket az Egyházban. Lebilincselő élmény a résztvevők lelki fegyelmességét: félmillió ember úgy tud együtt lenni, hogy rossz szó nem hangzik el az ajkáról. Nincsenek,

vagy csak minimális számú rendező van. A búcsún a Lélek rendezzi a sorainkat. Erdélyi Zsuzsanna mondta egyszer, hogy a búcsúk arra szolgálnak, hogy a búcsús imádkozók kiénekeljék magukból az elmúlt esztendő örömeit és fájdalmait, és erőt gyűjtsenek a következő esztendőre. Ahogy igaz: Húsvétől Húsvétig élünk, úgy mondható az is, a búcsútól a következő csíksomlyói búcsúig kell, hogy kitartson az erőnk. A gyónás, a kegyszobor megérintése szintén fontos része a búcsús kegyelmeknek.

A székelyekről néhány szót. Az idén Zetelakán szálltunk meg. Úgy érzem, hogy hitben, összetartásban, egymás segítségével, a magyar haza szeretetében előttünk járnak, talán nem is kevéssel. Élő és önzetlen szeretettel fogadtak bennünket, ahogy az atya a tékozló fiút a példabeszédben.

A csíksomlyói búcsú találkozási lehetőség a csángómagyarokkal is. Szegénységük, arcuk tisztasága és a csángó gyerekek énekehangja, ahogy a szent énekeket éneklik, közvetlenül az evangélium jézusi légkörébe vonnak bennünket. Szívből kívánom mindenkinek, hogy életében legalább egyszer, akár a búcsú alkalmával, akár más alkalommal, de eljusson a csíksomlyói Szűzanyához.

AZ ÉPÜLŐ GYŐR-KISMEGYERI TEMPLOM

Kismegyer Győr egyik folytonosan bővülő része. Mivel a jelenlegi kápolna befogadóképessége mindössze hatvan fő, és bővítése nem lehetséges, ezért az egyházközség éveken ezelőtt új templom építését határozta el. Törekvéseinket Dr. Várszegi Asztrik főpát úr is támogatja.

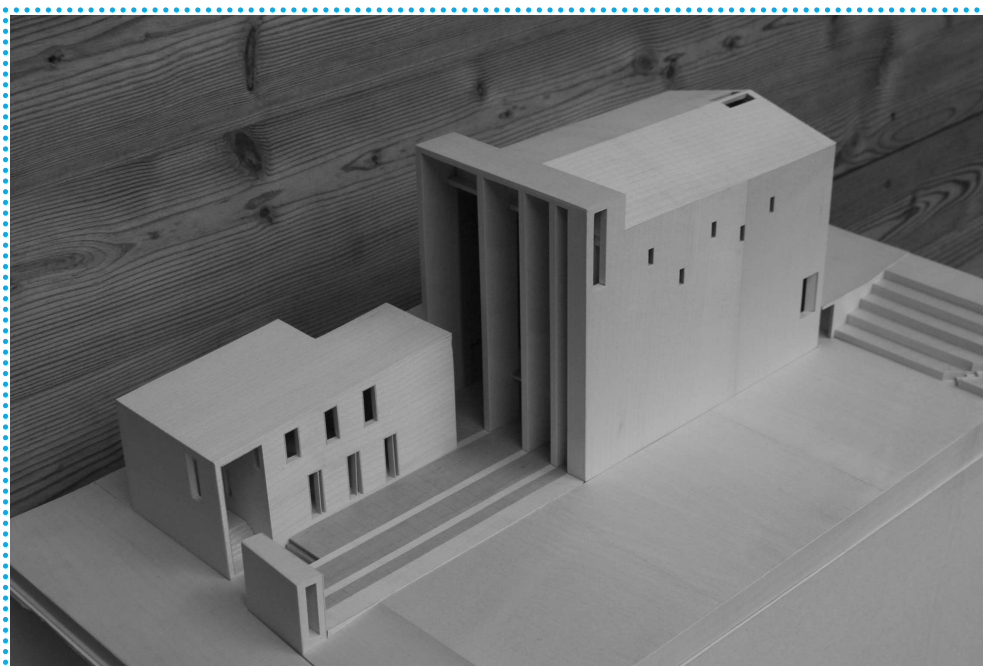
A felépülő templom élő kapcsolatot tart a domb tetején álló barokk kápolnával. Megbecsülve annak történelmi és egyházi hagyományait, alázattal mond le a saját toronyról s engedi, hogy perspektívikusan a kápolna tornya szolgáljon az új templom tornyaként is.

A tervezett templom egyszerűségével, puritánságával egyszerre illeszkedik az ősi bencés szerzetesi hagyományokhoz, ugyanakkor megfelel a mai kor elvárásainak, a mai ember gondolkodásmódjának is. Befogadóképessége kétszáz fő lesz. A templomhoz kapcsolódik egy plébánia épület, amely elsősorban közösségi házként funkcionál majd, valamint egy urnatemető, amely a szűkös temetkezési lehetőségeket bővíti.

Az új templomot és közösségi házat azzal a szándékkal építjük, hogy az itt lakók gyökeret verjenek a településrészen és hívő közösséggé formálódjanak. Reményeink szerint az épülő templom a szentségek kiszolgáltatásának méltó és megfelelő nagyságú tere lesz, és lehetőséget ad az ifjúság komoly összefogására, valamint számukra igényes lelket és szellemet építő programok szervezésére.

Adományokat az alábbi helyre fogadunk:

Név: Kismegyeri Szent Anna Egyházközség Templomépítő és Fenntartó Alapítvány
(9028 Győr, Szőlős u. 21.)
Számavezető: Inter-Europa Bank
Számlasszám: 11101208-91204206-21000005
IBAN: HU24 1110 120 8912 0420 6210 00005
SWIFT KÓD: INEBHUHB

TAVASZI BESZÁMOLÓ

Nagy hőséggel, kiszámíthatatlan időjárással, hol szélviharral, hol jégesővel, sok turistával köszöntött ránk a nyár. Bár mindenütt arról lehet hallani és olvasni, hogy az idegenforgalom mutatói a tavalyi évhez mérten lényegesen növekedtek, májusban kevesebb volt az apátságot látogatók száma, mint egy évvel korábban. Igaz, áprilisban többen látogattak Tihanyba, mint tavaly. Tihany – az apátság közvetlen környékét leszámítva – egyre inkább úgy néz ki, mint egy bazársor, drága pénzen megvehetik a turisták ugyanazt, amihez máshol olcsóbban hozzájuthatnak. Az erdélyi árusok számára azonban már nem annyira vonzó: egyre többen mennek inkább a Fekete-tengerhez árusítani, mondta nemrégiben egy körösfői ember, aki korábban éveken keresztül Tihanyban adta el a portékáját.

Énekkarunk április utolsó napjaiban Székelyudvarhelyen vett részt egy nagyszabású énekkari találkozón. 19 énekkar több, mint ötszáz énekese volt együtt az udvarhelyi Szent Miklós templomban, ahol Kovács Sándor főesperes úr kérésére a találkozó szentmiséjét mondhattam és prédikálhattam. Jó volt találkozni – ha rövid időre is – erdélyországi magyarokkal, akikkel a tihanyi egyházközségnek igazi baráti kapcsolata alakult ki az elmúlt tíz év során.

Jó volt tapasztalni azt is, hogy fontosnak érzik az összetartozás látszólag jelentéktelen jeleit. Húsvétkor Tihanyból indult el egy feltámadás kereszt, amely a magyarság sok községét, városát bejárva, hosszú utat megtéve, sok-sok szalaggal feldíszítve érkezett meg Csíksomlyóra a pünkösdi búcsúra. Többen mondták Magyarországon is, Erdélyben is, Horvátországban is: láttuk az atyáékat, láttuk Tihanyt a televízióban, amikor elindult az a kereszt, amit Tihanyban áldottak meg. Jön hozzánk is, mi is fogadjuk...

Az emlékezésnek fontos helye a tihanyi IV. Károly kálvária, amelynek felállítása nyolcvan évvel ezelőtt történt, s amelynek újjáépítése az idén húsvét után újabb lendületet kapott. Beszámoltunk az előző hírlevélben a tervezett április 21-i Kálvária-napról. Sok résztvevővel igazi, szép ünnepünk volt: Jankovics Marcell a templomban tartott előadást az életfárról és a keresztről, Eperjes Károly a Kálvária-dombon, szabad téren mondott istenes verseket és fűzött hozzá igazi tanúságtevő magyarázatokat. Az ünnepség végén Márfi Gyula érsek atya megáldotta a IV. Károly tiszteletére építendő kis emlékkápolna alap-

kövét. Az volt a célja ennek a napnak, hogy ismét nagyobb nyilvánosságot kapjon ez a közös ügy. A sajtó csak nagyon visszafogottan foglalkozott vele. Reméljük azonban, hogy lesz lehetőség arra, hogy a IV. Károly Kálvária Alapítvány pályázati pénzt nyerjen, és közelebb kerülhetünk a tervek megvalósításához.

Az egyéb felújítási munkák pénz hiányában egyelőre állnak. Az önkormányzattal közösen próbáljuk megoldani, hogy a templom előtti teret ne használhassa mindenki autóparkolóknak. Forgalmasabb napokon igazi közlekedési káosz tapasztalható: inkább itt keresnek és találnak parkolóhelyet az idegenek, mint hogy több száz forintot fizessenek a parkolóknak. Természetesen a közvetlenül hozzánk érkező vendégeknek lesz lehetőségük arra, hogy bejöjjenek a lezárandó területre, de ezt megfelelő módon jelezni kell majd. Barátaink megértését és együttműködését kérjük.

Az egyházközség ünnepe volt az elsődíázás: három fiú és négy kislány volt elsődíázó. Takács Nándor püspök atya bérálta meg fiataljainkat egy héttel később, május 20-án: 16 bérálkozónk volt. Egyre inkább érezzük, hogy a bérálás ideje korai az általános iskola végén. Tudatosabban kellene készülni rá a családnak, a bérálkozónak egyaránt.

Szent Benedek ünnepén, július 11-én az ünnepi szentmisét este 6 órakor kezdjük. Szeretettel hívjuk és várjuk a híveket, különösen is a környéken élő bencés diákokat. Augusztus 15-én, templomunk nyári búcsúnapján az ünnepi szentmise ugyancsak este 6 órakor lesz. Ekkor mutatja be Csizmazia Sándor révfülöpi plébános atya Tihanyban az ezüstmiséjét: ő Tihanyból származik, szülei, rokonai itt élnek. Erre a közös ünnepre is szeretettel hívunk mindenkit, aki együtt akar ünnepelni velünk.

Szeptember 8-án, szombaton délután 3 órakor tartjuk a hagyományos könyörgést a magyarságért, amikor hálát adunk keresztény és magyar elődeinkért, és imádkozunk azért, hogy az utánunk következő nemzedékek is hűségese lehessenek keresztény és magyar gyökereinkhez.

A nyári időszakban feladataink sűrűsödnek. Vasárnaponként a Balaton partján Balatonakaliban 9 órakor, Fövényesen reggel 8 órakor, Balatonudvariban illetve Örvényesen váltakozva 10-kor, Aszófőn 12 órakor, Balatonfüreden a Kerek templomban 11 órakor mondunk szentmisét. Tihanyban van szentmise szombaton este 8-kor, vasárnap reggel 8-kor, délelőtt 10-kor, valamint este 8-kor.

Sokszor úgy érezzük, elsodornak bennünket a mindennapok teendői. De ha sikerül egy kicsit távolságot tartani, felülemelkedni a napi problémákon, akkor egészen más a világ. Ehhez csendre, elmélyedésre, imádságra van szükség. Ezt kívánom mindenkinek közösségünk nevében 2007. június elején:

Richárd atya

